

O divadle jako o tváři života

Rozhovor
s (nejen) herečkou
Gabrielou Vránovou

Česka nebo spíše Moravanka, alespoň podle místa narození, rodové kořeny sahají až kamsi do Bavorska, Maďarska, ba i Chorvatska... Není to samozřejmě žádná zvláštnost, ale rovněž je třeba, dodat, že když se řekne její jméno, hned se vybaví • aha, to je ta známá herečka. Jenomže ona není zase jen aktérka na prknech, která prý znamenají svět - také moderuje, recituje, píše hezké fejetony, mimochodem patřila ke kmenovým autorkám zaniklého deníku Lidové demokracie, a to byly, prosím, nějaké noviny... Navíc šťastná manželka a také matka rovněž umělecky fundovaného syna Ondřeje Kepky. A kromě toho, i v soukromí svého bytu příjemná, milá a navíc docela pěkná ženská, která zvidavému novináři dokáže nabídnout nejen spoustu informací a vlastních životních zážitků, ale i narychlo připravené občerstvení - neříkejte; že nemáte hlad, vždyť bude skoro poledne... Zkrátka, reportér Avíza si dnes povídá s dramatickou umělkyní širokého tvůrčího zaměření • je to paní mgr. Gabriela Vránová, členka Divadla na Vinohradech, profesorka hudebně dramatického oddělení konservatoře, což je jen základní výčet jejich pracovních povinností a zálib zároveň.

• Paní Gabrielo, vy jste z takové písmácké rodiny, váš tatínek Jaroslav Verian Vrána byl básník - ovlivnilo kultivované rodinné prostředí vaše životní plány?

Samozřejmě. Pokud máte na mysli herectví, hrála jsem již na základní škole, především mužské, lépe řečeno klučíci role, třeba námořního kapitána. Hodně jsem recitovala, pokoušela se už tehdy psát básničky a prozaická dílka a rozhodnutí získat herecké vzdělání doznělo přede vším tehdy, když jsem se dozvěděla, že se tenhle obor vůbec dá studovat. Takže jsem se posléze stala studentkou a absolventkou JAMU neboli brněnské Janáčkovy akademie musických umění.

• Vzpomínala jste na klučíci role s takovou milou nostalgií...

To, co teď řeknu, vám bude možná připadat trochu komické. Ty dětské chlapecké role jsem hrála s velkou chutí, vyhovovaly mému temperamentu. Teď bych si třeba ráda zahrála roli Cyrana, jenže to nejde. Mám tak trochu pocit, že světová a asi i čeští autoři dramatických děl tvoří více atraktivních a hezkých rolí pro muže než pro ženy. Což je jistě názor polemický a byl by spíše námětem pro odborné studie a diskuse než pro novinářský rozhovor.

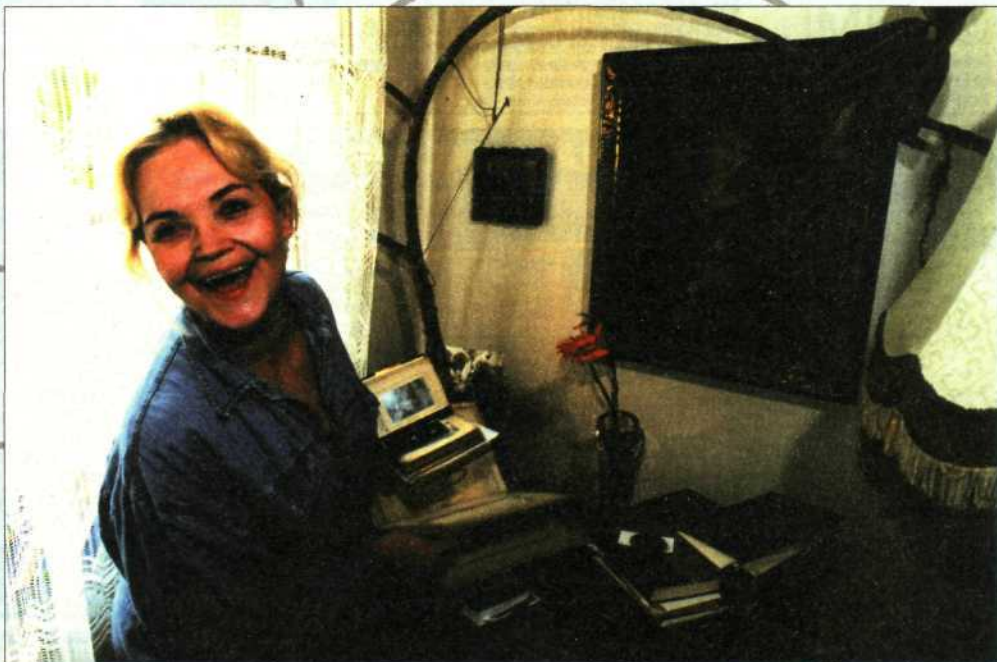
• Ale vy jste například hrála Ibsenovu Noru, ve Faustovi Markétu, od Mrštíků Maryšu— a takových proslulých ženských rolí je jistě řada - teď si je zrovna vybavuji, ale...

Vidíte? Mužských postav by se vám zřejmě vybavilo víc a okamžitě. Ale tohle berte spíše jako perličku. Já bych obdobných připomínek mohla mít více, třeba že s v posledních letech, spíše desetiletích opomíjí

antika. A možná mne to tak trochu zlobí osobně, protože mojí absolventskou rolí při ukončení JAMU byla Sofoklova Elektra - a mám na to krásné vzpomínky nejen proto, že to byla vlastně role promoční, ale především, že to byla krásná a snad se mi ji podařilo i náležitě ztvárnit.

• Takže teď jsme u některých možná zajímavých problémů. Třeba, jak se herec dokáže ztotožnit s rolí, kterou si vybere nebo která je mu spíše nabídnuta nebo přidělena. Zda je to jen otázka profesionality, nebo také vnitřního sepeřítí s literární či dramatickou předlohou. Když třeba charakterní, kultivovaná herečka má přesvědčivě zahrát například roli přitroublé děvky nebo vražednice...

Docela správně jste řekl, že role bývá spíše nabídnuta nebo přímo přidělena. A okřídlené úsloví, že nejsou velké a malé role, jen dobří a pak ti ostatní herci, lze rozšířit i tak, že každá úloha je důležitá a dobře ji zvládnout a ztvárnit je věc profesionality a také herecké cti. A samozřejmě, určitému herci zpra-

vidla sedí určitý typ rolí, což ví snad každý režisér a každý divadelní principál. Sám víte, že byli a jsou vynikající herecké osobnosti, které si získaly věhlas právě mimořádnými výkony v negativních rolích. A samozřejmě jsou herecké typy přesně opačné. Já sama sebe neřadím do nějaké vyhraněné kategorie. Samozřejmě, jsou role, které vám mohou být více nebo naopak méně sympatické.

• **Takže zůstaňme u toho - na co vzpomínáte ráda, na co méně ráda?** Téměř na všechno ráda. Ale třeba s určitými rozpaky jsem přijala jednu z hlavních rolí v seriálu *My všichni školou povinní*... Ale snažila jsem se odvést poctivou práci a již při natáčení jsem si uvědomila, že pod jistou ideologickou slupkou jsou velmi závažné životní pravdy. Také si vzpomínám, jak jsem krátce po porodu svého syna - tedy prakticky jako šestinedělka - dostala nabídku nebo spíše pokyn hrát Irenu

všeho, co vzniklo v inkriminovaných čtyřiceti letech. Ale to snad nebyly jenom ideologicky podmíněné paskvily...

Samozřejmě, že nikoliv. Vzpomínáte si přece na časy, kdy se v televizi „nastavovala zrcadla“ - bylo nutné něco dobrého či zajímavého předem ideologicky okecat, aby se vlk nažral a koza zůstala celá. Někdy se mi zdálo, že to snad ani nutné není, že jde spíše o horlivost či bázlivost. V oné éře, jistě v mnoha směrech velmi neblahé, se vedle ideologického balastu včetně trapných rádobybudovatelských děl nejen hrála, ale také vznikala dobrá dramatická díla a vyrůstali skvělí herci.

• **A opět mi nahráváte na otázku. Jsou mimořádná dramatická díla, jsou samozřejmě i průměrná, třeba také drsněji řečeno, lichá. Ono také záleží na diváckém vkusu - je až neuvěřitelné, kolik lidí stráví spoustu času u televize při hltání nepřiliš duchaplných seriálů a filmů, kde je mnohem více krve než umění. Ale mohla byste nějak alespoň krátce definovat, jak by mělo vypadat dobré divadlo, myslím divadelní hra? V čem by měl být její základní smysl?**

Není lehké to vyjádřit stručně. Myslím si ale, že by divadelní hra měla být tváří života, jenže nikoliv jeho pouhá kopie, ale spíše jeho umělecký umocněný obraz. Tak, aby divák nejen měl, ale přímo potřeboval po shlédnutí takového kusu trochu přemýšlet. Docílit toho, v tom je zřejmě ten autorský a herecký kumšt.

• **To jsou velmi výstižná slova. Paní Gabrielo, já se na závěr vrátím od umění k próze všedního dne. Jste herečka, pedagožka, publicistka, tedy hrajete, učíte, recituje, píšete, jste aktérkou nebo alespoň účastnicí mnoha společenských a kulturních akcí... A také vládkyně domácnosti, v níž se musí také něco uvařit, uklidit, vyprat... A každý člověk potřebuje relaxovat, třeba se alespoň na chvíli na všechno vykašlat. Jak to stiháte? A jak odpočíváte?**

Odpovím jedním slovem. Katastrofa.

Poděkoval: JAN

ve Vančurově Josefíně - přiznám, se, že mi zrovna tahle role nebyla tak nějak sympatická. Jenže jako protihodnotu jsem získala roli Markéty ve *Faustovi*, což bylo pro mne jiné kafičko - a vlastně tak trochu výměnný obchod. A pak zase, právě při té Josefíně, závěrečný song vyzněl tak trochu jako protest proti tehdejší společenské atmosféře, takže jsem v tom zase mohla najít něco hezkého - a tak je to vlastně se vším.

• **Takže zase otázka do diskuse. V posledních letech se stalo tak trochu módou distancovat se od**

